

EDUKACJA W POLSCE

Przewodnik dla dorosłych
migrantów z Ukrainy

Wałbrzych, 2022r.

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja

„Edukacja w Polsce. Przewodnik dla dorosłych migrantów z Ukrainy”

Opracowana przez Dobre Kadry. Centrum badawczo-szkoleniowe Sp. z o.o.

na zlecenie Dolnośląskich Pracodawców

w ramach projektu: „Rzecznictwo interesów pracodawców jest dla nas ważne”

współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach

Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Projekt realizowany przez Dolnośląskich Pracodawców

mejl: biuro@dp.org.pl

www.dp.org.pl

Wałbrzych, 2022r.

Spis treści

Wstęp	6
1 Możliwości nauki języka polskiego – dostępne oferty i źródła finansowania, w tym ze środków UE.....	8
1.1 Nauka języka polskiego online.....	8
1.2 Nauka języka polskiego – oferty uczelni, stowarzyszeń, fundacji wg lokalizacji:	8
1.3 Nauka języka polskiego – finansowana ze środków Unii Europejskiej:	9
2 Dostęp do edukacji, w tym kształcenia ustawicznego w formie kursowej dla migrantów z Ukrainy i źródła finansowania	12
2.1 Finansowane z budżetu państwa:	12
2.2 Finansowane ze środków Unii Europejskiej	14
2.3 Szkolenia zawodowe – oferta firm, stowarzyszeń, instytucji szkoleniowych:	15
2.4 Inne	16
3 Uznawanie kwalifikacji i nostryfikacja dyplomów z uwzględnieniem przepisów związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym	21
3.1 System edukacji w Ukrainie	22
3.1.1 Edukacja na poziomie szkoły podstawowej i średniej	22
3.1.2 Kształcenie na poziomie szkoły wyższej lub uniwersytetu.....	22
3.1.3 Kształcenie zawodowe	23
3.2 Możliwości uznania kwalifikacji zawodowych i dyplomów zdobytych w Ukrainie ...	24
3.2.1 ŚCIEŻKA 1: Uznanie lub potwierdzenie kwalifikacji, świadectw i dyplomów przez kuratorium oświaty (szkoły podstawowe i średnie, również zawodowe).....	25
3.2.2 ŚCIEŻKA 2: Nostryfikacja lub potwierdzenie kwalifikacji i dyplomów przez uczelnię (wykształcenie wyższe)	27
3.2.3 ŚCIEŻKA 3: Zawody regulowane	30
3.3 Pomoc ze strony pracodawcy w uznaniu wykształcenia i kwalifikacji pracownika...	32

Bibliografia	35
Załącznik nr 1 – wykaz projektów rekomendowanych do dofinansowania w ramach konkursu „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”	38

Szanowni Państwo,

mamy przyjemność oddać w Państwa ręce publikację „Przewodnik dla migrantów z Ukrainy”, którą przygotowaliśmy w ramach projektu „Rzecznictwo interesów pracodawców jest dla nas ważne” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Wybuch wojny w Ukrainie 24.02.2022r. spowodował niespodziewany i nagły napływ uchodźców wojennych z Ukrainy. Polska jest krajem, w którym było i pozostaje ich ciągle najwięcej. Według najnowszego raportu Narodowego Banku Polskiego¹ 16% badanych zdecydowanych jest pozostać w Polsce na stałe, a kolejne 20% rozważa dłuższy pobyt w Polsce. Co istotne 50% uchodźców przebywających w naszym kraju ma wykształcenie wyższe. Duża część uchodźców (46%) przyjeżdżając do Polski nie znała języka polskiego.

W związku z zaistniałą sytuacją zdiagnozowaliśmy potrzebę zapewnienia im dostępu do rzetelnej informacji na temat możliwych form wsparcia w obszarze nauki języka polskiego, kształcenia zawodowego oraz **nostryfikacji dyplomów**.

Podjęliśmy się opracowania przewodnika będącego źródłem informacji na temat możliwości dostępu do oferty edukacyjnej oraz systemu kształcenia w Ukrainie i procedur nostryfikacji dyplomów.

Mamy nadzieję, że publikacja będzie służyła zarówno migrantom z Ukrainy, pracodawcom jak i podmiotom, czy osobom wspierającym Ukraińców w odnalezieniu się na polskim rynku pracy.

Z poważaniem,

Katarzyna Kiek

wiceprezes zarządu

Dolnośląskich Pracodawców

Wałbrzych, wrzesień 2022r.

¹ Narodowy Bank Polski, *Sytuacja życiowa i ekonomiczna uchodźców z Ukrainy w Polsce. Raport z badania ankietowego zrealizowanego przez OO NBP* <https://www.nbp.pl/publikacje/migracyjne/sytuacja-uchodzcow-z-Ukrainy-w-Polsce.pdf> [dostęp: 30.09.2022]

Wstęp

Celem głównym przewodnika jest usystematyzowanie informacji na temat możliwych form wsparcia dorosłych obywateli Ukrainy w odnalezieniu się na polskim rynku pracy poprzez podniesienie znajomości języka polskiego oraz kompetencji zawodowych, a także uznanie kwalifikacji zawodowych i dyplomów zdobytych w Ukrainie. Grupami docelowymi opracowania są:

- pracodawcy polscy, którzy zatrudniają lub chcieliby zatrudnić dorosłych obywateli Ukrainy;
- osoby i podmioty wspierające Ukraińców w odnalezieniu się na polskim rynku pracy;
- **obywatele Ukrainy;**
- instytucje systemu edukacji, w tym firmy szkoleniowe.

Potrzeba wypracowania przewodnika wynikała przede wszystkim z istnienia w przestrzeni medialnej szumu informacyjnego na temat możliwych form wsparcia edukacyjnego dorosłych obywateli Ukrainy. Mnogość rozwiązań oraz podmiotów oferujących wsparcie powoduje, że osoby zainteresowane udzieleniem lub otrzymaniem pomocy gubią się w gąszczu informacji, dokumentów, przepisów. Przewodnik został podzielony na trzy części. W części pierwszej przedstawiamy dostępne oferty szkoleń z języka polskiego, a w części drugiej szeroko pojętą ofertę kształcenia ustawicznego dedykowaną dorosłym obywatelom Ukrainy. Część trzecia poświęcona jest obowiązującym procedurom uznawania kwalifikacji oraz nostryfikacji dyplomów.

Warto podkreślić, że po wybuchu wojny w Ukrainie wiele instytucji, stowarzyszeń, uczelni organizowało bezpłatne szkolenia z języka polskiego dla obywateli Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24.02.2022. Przeszukiwanie źródeł internetowych daje bardzo wiele rezultatów na hasło „szkolenia z języka polskiego dla obywateli Ukrainy”. Niestety aktualna (koniec lipca 2022) analiza poszczególnych stron pokazuje, że były to inicjatywy spontaniczne, jednorazowe, organizowane wiosną 2022 r. W zdecydowanej większości przypadków zapisy na zajęcia zakończyły się 2-3 miesiące temu, a same zajęcia kończą się w najbliższym czasie. Wykazy zamieszczone w części pierwszej i drugiej opracowania zawierają oferty, które zgodnie z zamieszczonymi na stronach informacjami, były aktualne

w drugiej połowie lipca 2022 r. Są też wskazówką, gdzie w przyszłości można takich ofert szukać.

W związku z dynamicznie zmieniającą się ofertą aktualnych informacji na temat bezpłatnych szkoleń zawodowych i szkoleń z języka polskiego warto szukać na stronach rządowych, powiatowych urzędów pracy oraz stronach funduszy europejskich np.

<https://mapadotacji.gov.pl/> .

W dłuższej perspektywie na szczególną uwagę zasługują projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach programu **„Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”**. Aktualnie znane są wyniki konkursu i lista projektów/podmiotów, które zostały rekomendowane do dofinansowania.

Wykaz podmiotów wraz z linkami do ich stron internetowych przedstawiamy w Załączniku 1.

Inną wartą uwagi inicjatywą jest program **„Szansa – nowe możliwości dla dorosłych”**

(<https://szansa-power.frse.org.pl/>) finansowany z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji.

Ze względu na różnice w systemach edukacji w Polsce i w Ukrainie procedury uznania kwalifikacji zawodowych i dyplomów zdobytych w Ukrainie nie są proste i jednoznaczne.

Prezentowane w części trzeciej opracowania trzy ścieżki uznawalności są próbą uporządkowania wiedzy w tym zakresie. Opisane rozwiązania są zgodne ze stanem prawnym na koniec lipca 2022 r.

1 Możliwości nauki języka polskiego – dostępne oferty i źródła finansowania, w tym ze środków UE

1.1 Nauka języka polskiego online

- [Polski Instytut Językowy](#) – bezpłatne kursy języka polskiego online finansowane z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji [PL]
- [Uniwersytet Warszawski](#) – baza materiałów do samodzielnej nauki języka polskiego [PL, UA]
- [Uniwersytet Jagielloński w Krakowie](#) - bezpłatny kurs języka polskiego online [PL]
- [ProfiLingua](#) – intensywny, płatny kurs języka polskiego dla obcokrajowców [PL]
- [Uniwersytet Śląski](#) - rozmówki ukraińsko-polskie i polsko-ukraińskie opracowane przez pracowników Uniwersytetu Śląskiego [PL, UA]
- [Polska dla Początkujących i Średniozaawansowanych](#) – praktyczny, bezpłatny kurs języka polskiego zorganizowany przez Akademia Ignatianum w Krakowie [PL]
- [Baza Usług Rozwojowych](#) – oferta płatnych szkoleń z języka polskiego na różnym poziomie zaawansowania z możliwością pozyskania dofinansowania przez pracodawców kierujących pracowników na szkolenie [PL]

1.2 Nauka języka polskiego – oferty uczelni, stowarzyszeń, fundacji wg lokalizacji:

- Warszawa: [Centrum Wielokulturowe](#) - cykliczna organizacja szkoleń z języka polskiego dla obywateli Ukrainy [PL, UA]
- Warszawa: [Fundacja Ocalenie](#) - bezpłatne, stacjonarne kursy języka polskiego dla pełnoletnich cudzoziemców i cudzożemek mieszkających w Warszawie (zgłoszenia od 1 do 7 września 2022 r.) [PL, UA]
- Warszawa: [Polski Instytut Językowy](#) - kursy języka polskiego na różnym poziomie zaawansowania (płatne) [PL]
- Warszawa: [Fundacja dla Somalii](#) – bezpłatne kursy języka polskiego realizowane w ramach projektu „Wparcie integracji cudzoziemców na Mazowszu” [PL, UA]

- Bydgoszcz: [Bydgoski Zakład Doskonalenia Zawodowego](#) - bezpłatne 60-godzinne szkolenia języka polskiego [PL, UA]
- Wrocław: [Wrocławskie Centrum Integracji](#) realizuje projekt „Wrocław na językach świata” w ramach którego wrocławscy wolontariusze spotykają się z obywatelami innych krajów bezpłatnie ucząc ich języka polskiego [PL]
- Wrocław: [Centrum Kształcenia Ustawicznego](#) – bezpłatny kurs języka polskiego [PL, UA]
- Białystok: [Fundacja na Rzecz Rozwoju Politechniki Białostockiej](#) - bezpłatne kursy języka polskiego dla obywateli Ukrainy prowadzone popołudniami i w weekendy na terenie Politechniki Białostockiej przez nauczycieli-ochotników [PL, UA]
- Białystok: [Powiatowy Urząd Pracy](#) – bezpłatne 80-godzinne szkolenia z języka polskiego dla obywateli Ukrainy, którzy są zarejestrowani w Urzędzie Pracy w Białymstoku jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy [PL, UA]
- Katowice: [Uniwersytet Śląski](#) – bezpłatne, 60-godzinne kursy języka polskiego dla pełnoletnich obywateli Ukrainy realizowane w siedzibie Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach [PL]
- Kraków: [Projekt Polski 4UA](#) – bezpłatne lektoraty języka polskiego w trybie stacjonarnym lub zdalnym, konwersacje językowe w formie speaking club, konsultacje językowe [PL, UA]

1.3 Nauka języka polskiego – finansowana ze środków Unii Europejskiej:

- W ramach projektu „Szansa – nowe możliwości dla dorosłych”, finansowanego z programu unijnego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, uruchomione zostanie dodatkowo 13 milionów złotych na wsparcie dorosłych obywateli Ukrainy. Obywatele Ukrainy będą mogli uczyć się języka polskiego, zdobywać wiedzę w obszarze poszukiwania i podejmowania legalnej pracy w Polsce, funkcjonowania urzędów, finansowego ABC oraz transportu i komunikacji. Dla uczestników projektu zaplanowano także wsparcie o charakterze prawnym, psychologicznym i doradczym. Działania w ramach podpisanych umów rozpoczną się na przełomie września i października tego roku.

więcej informacji: [Projekt "Szansa" - Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji \(frse.org.pl\)](http://projekt.szansa.org.pl) [PL]

- „Lubelskie pomaga Ukrainie – nauka języka polskiego” – projekt realizowany przez Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego UMWL wart jest blisko 2,9 mln zł, z czego ok. 2,5 mln zł to środki z UE. Projekt zakłada organizację kursu języka polskiego jako obcego na różnych poziomach zaawansowania. Osoby biorące w nim udział otrzymają materiały szkoleniowe, podręczniki, a także zaświadczenie o ukończonym kursie.

więcej informacji: [Lubelskie pomaga Ukrainie – nauka języka polskiego](http://lubelskiepomaga.org.pl) [PL, UA]

- „Porozmawiajmy po polsku” - kurs językowy dla obywateli Ukrainy przygotowywany przez Zarząd Województwa Lubuskiego w ramach Osi Priorytetowej 8 – Nowoczesna Edukacja, Działanie 8.3 – Upowszechnienie kształcenia ustawicznego związanego z nabywaniem i doskonaleniem kwalifikacji zawodowych

więcej informacji: [Województwo Lubuskie - "Porozmawiajmy po polsku"](http://wojewodztwo.lubuskie.pl) [PL]

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – w lipcu 2022 r. do programu wprowadzono zmiany. Wprowadzono między innymi nową grupę docelową (Priorytet 10) - osoby dorosłe, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy. Wprowadzono możliwość realizacji projektu w ramach trybu nadzwyczajnego lub pozakonkursowego, w zakresie szkoleń/ kursów języka polskiego skierowanych do tej grupy docelowej. Wsparcie udzielane w ramach RPO WD obejmuje działania ukierunkowane na przeprowadzenie formalnej oceny i certyfikacji umiejętności i kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia. W przypadku projektu skierowanego do osób przybyłych na terytorium RP w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy obowiązek zakończenia kursu/szkolenia j. polskiego oceną i certyfikacją nabytych umiejętności i kompetencji nie jest wymagany. Informacje o projektach będą dostępne na stronie: <https://rpo.dolnyslask.pl/> [PL]

- W związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę wprowadzono lub są planowane do wprowadzenia zmiany uwzględniające możliwość rozszerzenia grupy docelowej o migrantów z Ukrainy we wszystkich Regionalnych Programach Operacyjnych (16

programów). Informacje o naborach, projektach można znaleźć na stronie:

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/> [PL]

2 Dostęp do edukacji, w tym kształcenia ustawicznego w formie kursowej dla migrantów z Ukrainy i źródła finansowania

2.1 Finansowane z budżetu państwa:

1. **Szkolenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy**, w tym dla obywateli Ukrainy, są formą aktywizacji zawodowej finansowaną przez powiatowe urzędy pracy. Kursy obejmują średnio 25 godzin w tygodniu. Uczestnik szkolenia może liczyć na stypendium – w wysokości 120 proc. zasiłku dla bezrobotnych (1 489,00 zł), jeżeli miesięczny wymiar godzin szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin. W przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie (stypendium nie może być niższe niż 20 proc. zasiłku). Po ukończeniu szkolenia uczestnik otrzymuje zaświadczenie lub inny dokument wystawiony przez instytucję szkoleniową.

Skierowanie na szkolenie można uzyskać:

- poprzez zgłoszenie chęci udziału w szkoleniu grupowym planowanym przez powiatowe urzędy pracy,
- bezpośrednio od pracownika urzędu pracy,
- poprzez złożenie do urzędu pracy wniosku (wraz z uzasadnieniem celowości szkolenia) o skierowanie na szkolenie wybrane z oferty rynkowej (szkolenia indywidualne). W takim przypadku koszt szkolenia jest finansowany przez urząd pracy do wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia,
- otrzymanie bonu szkoleniowego – oferta wyłącznie dla osób do 30 roku życia.

więcej informacji: [Szkolenia i bony szkoleniowe | WORTAL \(praca.gov.pl\)](#) [PL]

2. **Trójstronne umowy szkoleniowe** to umowy zawierane na wniosek pracodawcy przez starostę z pracodawcą i instytucją szkoleniową. W umowach pracodawcy deklarują zatrudnienie bezrobotnego po odbytym szkoleniu. Skierowanie na szkolenie w ramach umowy trójstronnej może dostać zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, w tym obywatel Ukrainy:
 - osoba bezrobotna,
 - osoba poszukująca pracy,
 - pracująca w wieku 45 lat i powyżej.

więcej informacji: [Trójstronne umowy szkoleniowe | WORTAL \(praca.gov.pl\)](#) [PL]

3. **Krajowy Fundusz Szkoleniowy** - jeżeli pracodawca zatrudnia obywateli Ukrainy może uzyskać wsparcie finansowe na jego kształcenie ustawiczne ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Środki KFS pracodawca może przeznaczyć na:

- doprecyzowanie potrzeb szkoleniowych, które będzie można zaspokoić dzięki środkom KFS,
- kursy (w tym szkolenia językowe) i studia podyplomowe oraz egzaminy, w których wezmą udział pracownicy z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,
- badania lekarskie i psychologiczne, jeśli okażą się niezbędne,
- ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z udziałem w kształceniu ustawicznym finansowanym z KFS.

Wniosek o przyznanie środków z KFS na kształcenie ustawiczne powinien być złożony do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy albo miejsce prowadzenia działalności zgodnie z terminami naboru określonymi przez ten urząd pracy.

W pierwszej kolejności w ramach KFS wspierani są pracodawcy spełniający jeden z priorytetów wydatkowania KFS. Wszystkie tegoroczne priorytety KFS mogą służyć wspieraniu kształcenia ustawicznego obywateli Ukrainy. Ponadto obowiązuje w 2022 r. specjalny priorytet rezerwy KFS w brzmieniu: wsparcie kształcenia ustawicznego skierowane do pracodawców zatrudniających cudzoziemców. Każdego roku uruchamiane są nowe środki w ramach KFS.

Więcej informacji: [Krajowy Fundusz Szkoleniowy | WORTAL \(praca.gov.pl\)](#)

Szczegółowych informacji o naborach udzielają powiatowe urzędy pracy, których bazę można znaleźć tutaj: <https://psz.praca.gov.pl/wybor-urzedu>.

4. **„Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”** w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2025 – w ramach zakończonego naboru wyłoniono 115 podmiotów (organizacji pozarządowych, samorządów i instytucji rynku pracy z terenu całego kraju), którym przyznano łącznie 104 mln zł

na realizację projektów z zakresu integracji i aktywności społecznej oraz aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy.

Pełna lista projektów, które otrzymały dofinansowanie wraz z linkami do stron tych instytucji stanowi [Załącznik nr 1](#) do niniejszej publikacji.

Informacja o naborach do kolejnych edycji Programu „Razem Możemy Więcej” będzie dostępna na stronie [Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej](#).

2.2 Finansowane ze środków Unii Europejskiej

Wsparcie osób przybyłych do Polski w związku z wojną w Ukrainie może być udzielane na poziomie regionalnym przede wszystkim zgodnie z zakresem wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wsparcie ze środków EFS jest udzielane przede wszystkim w ramach obszarów: włączenia społecznego (usługi integracji społecznej, dostęp do usług społecznych, ekonomia społeczna), rynku pracy (projekty urzędów pracy, projekty innych instytucji rynku pracy, opieka nad dziećmi do lat 3, adaptacyjność), edukacji (edukacja przedszkolna, kształcenie ogólne, kształcenie zawodowe, kształcenie osób dorosłych, szkolenia dla nauczycieli) oraz ochrony zdrowia.

Przykładowe wsparcie udzielane w ramach regionalnych programów operacyjnych:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 -

wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego może być udzielane zwłaszcza w ramach obszarów rynku pracy:

- w Działaniu 8.2 – wsparcie osób poszukujących pracy, wnioski w trakcie oceny, przewidywany termin rozstrzygnięcia konkursu – październik 2022.

Projekty skierowane będą do **osób pozostających bez zatrudnienia** (bezrobotni lub bierni zawodowo) **imigrantów od 30 roku życia zamieszkujących na obszarze województwa dolnośląskiego, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy.**

Obszary wsparcia w ramach projektów:

- doradztwo zawodowe: indywidualne i grupowe,
- pośrednictwo pracy (indywidualne i grupowe) w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby,

- poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
- szkolenia i kursy,
- staże zawodowe,
- subsydiowane zatrudnienie,
- granty na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy.

Wyniki konkursu zostaną opublikowane na stronie [Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego](#) [PL]

- w Działaniu 8.1 – projekty pozakonkursowe Powiatowych Urzędów Pracy,
- w Działaniu 8.4 – opieka nad dziećmi poniżej 3 roku życia

oraz włączenia społecznego:

- w Działaniu 9.1 – projekty z zakresu aktywnej integracji,
- w Działaniu 9.4 – projekty OWES.

Pomoc może być wdrażana w ramach obecnie realizowanych projektów poprzez możliwość rozszerzenia grupy docelowej o migrantów z Ukrainy.

2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020,

wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Przygotowany jest nowy projekt „Mazowsze dla Ukrainy”, którego przewidywany czas rozpoczęcia realizacji to wrzesień 2022. Projekt będzie realizowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. W ramach projektu obywatele Ukrainy będą mogli liczyć między innymi na pomoc w znalezieniu pracy, kursy języka polskiego, wsparcie psychologiczno-terapeutyczne.

Szczegółowe informacje będzie można znaleźć na stronie [Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej](#). [PL]

2.3 Szkolenia zawodowe – oferta firm, stowarzyszeń, instytucji szkoleniowych:

1. [Kursy dla elektryków](#) – kursy skierowane do obcokrajowców, chcących zdobyć konkretne kwalifikacje w dziedzinie elektroenergetyki. Możliwość przeprowadzenia kursu w języku ukraińskim (różne lokalizacje na terenie Polski). [PL]

2. [Technolog usług pocztowych i finansowych](#) – roczny kurs organizowany przez Centrum Edukacji Copernicus umożliwiające zdobycie kwalifikacji EKA.08. Świadczenie usług pocztowych i finansowych, a także wykonywanie zadań związanych z usługami dystrybucyjnymi i spedycyjnymi. Możliwe lokalizacje: Bielsko-Biała, Bytom, Gliwice, Katowice, Ruda Śląska, Wrocław, Zabrze, Żory. [UA]
3. [Florysta](#) – roczny kurs organizowany przez Centrum Edukacji Copernicus umożliwiające zdobycie kwalifikacji OGR.01. Produkcja kompozycji kwiatowych. Możliwe lokalizacje: Bielsko-Biała, Bytom, Gliwice, Katowice, Ruda Śląska, Wrocław, Zabrze, Żory. [UA]
4. [Szkolenia zawodowe](#) – bezpłatne szkolenia zawodowe dla osób z Ukrainy w wieku 18-29 lat organizowane przez Urząd Miejski w Pszczynie [PL, UA]
5. [Stres spowodowany wojną w Ukrainie: jak sobie z nim radzić?](#) – płatne (koszt: 790 zł netto), 1-dniowe szkolenie dla obywateli Ukrainy realizowane w Warszawie [PL, UA]
6. Projekt [Strefa RozwoYou2](#) finansowany przez Łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną (ŁSSE) – bony szkoleniowe dla pracodawców z przeznaczeniem na kursy języka polskiego oraz szkolenia zawodowe uchodźców z Ukrainy. Pula środków w aktualnym naborze została wyczerpana, pracodawcy zainteresowani skorzystaniem ze wsparcia powinni śledzić stronę internetową projektu pod kątem informacji o kolejnym naborze [PL]
7. [SAGE SYMFONIA 2.0](#) – płatny, stacjonarny, 20-godzinny kurs z obsługi programu finansowo-księgowego dla obywateli Ukrainy organizowany przez łódzki oddział Stowarzyszenia Księgowych w Polsce oddział w Łodzi. [PL, UA]
8. [Rachunkowość polska](#) – płatny, stacjonarny lub zdalny, 100-godzinny kurs z rachunkowości dla obywateli Ukrainy organizowany przez łódzki oddział Stowarzyszenia Księgowych w Polsce oddział w Łodzi. [PL, UA]

2.4 Inne

1. **„Kompetencje dla sektorów” – projekty nadzorowane przez PARP trwające do 31.08.2023r.**
Celem działania „Kompetencje dla sektorów” jest dofinansowanie (za pośrednictwem Operatorów) wsparcia dla mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw w obszarze szkoleń, doradztwa i studiów podyplomowych pracowników. Wsparcie

kierowane jest do przedsiębiorstw działających wyłącznie w branżach: budowlanej, finansowej, turystycznej, IT, mody i innowacyjnych tekstyliów, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz motoryzacyjnej z uwzględnieniem elektromobilności.

W związku z sytuacją na Ukrainie PARP przygotowała propozycje uproszczenia zasad udzielania wsparcia przedsiębiorcom w ramach tzw. projektów operatorskich. Między innymi wprowadziła możliwość objęcia wsparciem dużych przedsiębiorstw działających we wszystkich wskazanych powyżej 17 sektorach, w przypadku obejmowania wsparciem obywateli Ukrainy, którzy uciekli do Polski z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej. Więcej informacji na stronie [PARP](#). [PL]

2. **Projekt studiuje-pracuje** skierowany do młodzieży w wieku 18-25 lat, która chciałaby rozpocząć lub kontynuować naukę na renomowanych i uznanych polskich uczelniach lub szkołach policealnych, w trybie zaocznym i w tym samym czasie podjąć płatną pracę w Polsce.

Więcej informacji: [Studuj za darmo Pracuj i bądź niezależny studiujepracuje.pl](#) [PL, UA]

3. **Projekt „Model aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy”** realizowany przez [Konfederację Lewiatan](#) i [Jobs First](#) - pilotażowy program, który ułatwi znalezienie pracy obywatelom Ukrainy przybyłym do Polski po wybuchu wojny. Efektem projektu będzie też wsparcie przedsiębiorstw w zatrudnianiu uchodźców - pakiet praktycznych informacji, porad prawnych i wskazówek. W pilotażu docelowo ma wziąć udział 100 osób z Mazowsza, Śląska i Małopolski.

Więcej informacji: [Model aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy](#) [PL, UA]

4. **Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej działające przy Wojewódzkich Urzędach Pracy**

- województwo dolnośląskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej](#)
Oferta obejmuje bezpłatne wsparcie doradców zawodowych oraz psychologów, bezpłatne usługi w zakresie poradnictwa zawodowego w ramach konsultacji indywidualnych oraz grupowych, szkolenia, warsztaty. W sierpniu 2022 r. rozpoczęto realizację projektu „Praca bez granic”. Projekt jest dedykowany cudzoziemcom, którzy spotykają się z trudnościami w znalezieniu pracy a także barierą językową i integracją w społeczeństwie. W projekcie przewidziano między

innymi kursy języka polskiego, vouchery na szkolenia i kursy zawodowe, szkolenia z zakresu podnoszenia kompetencji, konsultacje z doradcami zawodowymi.

Projekt będzie realizowany głównie we Wrocławiu, Wałbrzychu, Legnicy i Jeleniej Górze. Więcej informacji na stronie [CLiPKZ](#). [PL]

- województwo kujawsko-pomorskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Toruniu](#)
- województwo lubelskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Lublinie](#)
- województwo lubuskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Zielonej Górze](#)
- województwo łódzkie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi](#)
- województwo małopolskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Krakowie](#)
- województwo mazowieckie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Warszawie](#)
- województwo opolskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Opolu](#)
- województwo podkarpackie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie](#)
- województwo podlaskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Białymstoku](#)
- województwo pomorskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Gdańsku](#)
- województwo śląskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Katowicach](#)
- województwo świętokrzyskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Kielcach](#)
- województwo warmińsko-mazurskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie](#)

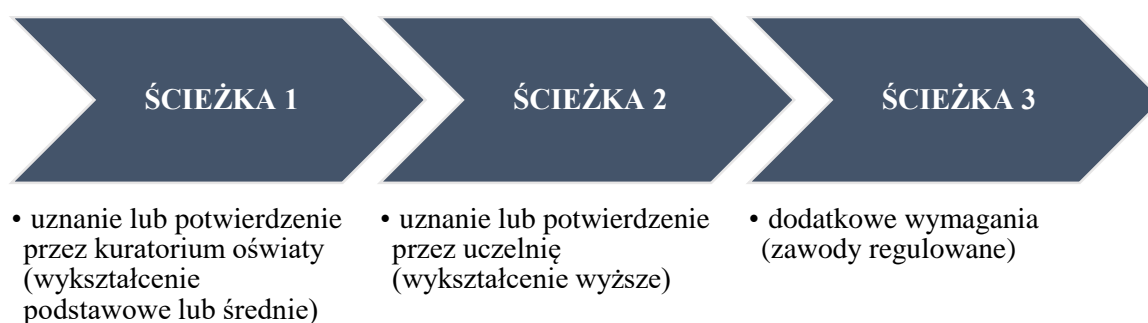
- województwo wielkopolskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Poznaniu](#)
 - województwo zachodniopomorskie – [Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie](#)
5. **Centrum Wielokulturowe w Warszawie** - doradztwo zawodowe w języku ukraińskim
Więcej informacji: [Doradztwo zawodowe – Centrum Wielokulturowe \[PL, UA\]](#)
 6. Projekt „**Lubelskie pomaga Ukrainie**” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. W ramach tego przedsięwzięcia uchodźcy z Ukrainy, którzy zatrzymali się na Lubelszczyźnie, mogą skorzystać z oferty tłumaczy języka polskiego i ukraińskiego, doradztwa w zakresie załatwiania spraw życia codziennego oraz pomocy prawnej i psychologicznej. Przygotowane zostaną także usługi asystenckie dla dzieci, młodzieży i osób starszych, a także podstawowe wsparcie socjalno-bytowe.
Więcej informacji: [Projekt "Lubelskie pomaga Ukrainie" \[PL, UA\]](#)
 7. „**Świętokrzyskie dla Ukrainy**” – projekt oferujący pomoc dla uchodźców, którzy znaleźli schronienie w regionie. Fundusze unijne, pochodzące z oszczędności w Regionalnym Programie Operacyjnym Woj. Świętokrzyskiego 2014-2020, pozwolą na kompleksowe działania: zabezpieczenie najważniejszych potrzeb bytowych, opiekę psychologiczną, pomoc w znalezieniu pracy i dostosowaniu się do polskich realiów. Do połowy 2023r. z projektu ma skorzystać prawie 2300 osób.
Więcej informacji: [Projekt "Świętokrzyskie dla Ukrainy"](#)
 8. „**Śląskie dla Ukrainy**” – projekt dedykowany mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, zainteresowanych uzyskaniem środków na dofinansowanie kształcenia dla pracowników posiadających obywatelstwo ukraińskie.
Więcej informacji: [Projekt "Śląskie dla Ukrainy" \[PL, UA\]](#)
 9. Dofinansowanie szkoleń dla pracodawców zatrudniających obywateli Ukrainy
Więcej informacji: [Fundusz Górnośląski \[PL\]](#)
 10. Dofinansowanie dla pracodawców do usług rozwojowych – szkoleniowych, tj. szkolenie, egzamin, usługa o charakterze zawodowym realizowanych w formie stacjonarnej, zdalnej w czasie rzeczywistym oraz mieszanej.
Więcej informacji: [Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku \[PL\]](#)

11. <https://pomagamukrainie.gov.pl/> - strona pośrednicząca pomiędzy osobami/instytucjami oferującymi wsparcie a obywatelami Ukrainy [PL, UA]

3 Uznawanie kwalifikacji i nostryfikacja dyplomów z uwzględnieniem przepisów związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

Uznanie posiadanych kwalifikacji i dyplomów, które zostały uzyskane w Ukrainie nie jest objęte w Polsce jedną, zunifikowaną procedurą. Kwestię uznania wykształcenia i umiejętności potencjalnego pracownika z Ukrainy regulują umowy międzynarodowe zawarte między Polską a Ukrainą oraz Ustawa z dnia 12 marca 2022 r.² **Uregulowania nie obejmują jednak wszystkich możliwych typów wykształcenia i dyplomów ze względu na różnice występujące między polskim a ukraińskim systemem edukacji i brak możliwości znalezienia polskich odpowiedników.** Ogólnie rzecz biorąc możliwe są trzy drogi, czy też ścieżki postępowania (rysunek 1).

Rysunek 1. Możliwe ścieżki uznania kwalifikacji i dyplomów uzyskanych w Ukrainie

Źródło: opracowanie własne

Omówienie przedstawionych ścieżek i możliwości uznania kwalifikacji i dyplomów uzyskanych w Ukrainie (w rozdziale 3.2 niniejszego opracowania) zostało poprzedzone krótką prezentacją systemu edukacji w Ukrainie wraz z podstawowymi różnicami występującymi w porównaniu z Polską. Taki sposób ujęcia zagadnienia pozwoli zarówno pracodawcom zorientować się ogólnie w ścieżce edukacyjnej kandydata, jak i potencjalnym pracownikom wstępnie nakreślić własny profil zawodowy. Może to być pomocne przede wszystkim w sytuacji, gdy proces oficjalnego uznania kwalifikacji danej osoby i nostryfikacji jej dyplomów napotyka na pewne trudności lub jest w toku i nie został jeszcze zakończony.

² Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, Dz. U. 2022, Poz. 583, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220000583>, [dostęp: 20.07.2022]

3.1 System edukacji w Ukrainie

Znajomość podstawowych różnic występujących między systemami edukacji w Polsce i w Ukrainie może być dużym ułatwieniem w ocenie poziomu wykształcenia potencjalnych pracowników z Ukrainy oraz posiadanych przez nich świadectw i dyplomów.

3.1.1 Edukacja na poziomie szkoły podstawowej i średniej

Najważniejszą różnicą na poziomie szkoły podstawowej jest wiek rozpoczynania edukacji, w Ukrainie to 6 lat, oraz okres jej trwania – 4 lata (w Polsce to odpowiednio 7 i 8 lat). Po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie kontynuują naukę przez kolejnych 5 lat w szkole średniej pierwszego stopnia. Świadectwo ukończenia szkoły średniej pierwszego stopnia umożliwia w Ukrainie kontynuowanie edukacji w szkole średniej drugiego stopnia: w liceum lub w szkole zawodowej trwającej obecnie 2 lata (od 2027 r. – 3 lata). Absolwenci posiadający świadectwo uzyskania pełnego wykształcenia średniego mogą, podobnie jak w Polsce, ubiegać się o przyjęcie na studia³. Ukraiński system edukacji przypomina w pewnym stopniu wcześniejszy system edukacji w Polsce z sześcioletnią szkołą podstawową, trzyletnim gimnazjum i trzyletnim liceum lub trwającą 2-3 lata szkołą zawodową. Wyraźną różnicą jest jednak wiek absolwentów szkół średnich, w Ukrainie to z reguły 16-17 lat. **Warto więc zwrócić uwagę, że osoby, które posiadają wykształcenie porównywalne z polską maturą lub ukończyły szkołę zawodową na poziomie szkoły średniej drugiego stopnia są osobami niepełnoletnimi.**

3.1.2 Kształcenie na poziomie szkoły wyższej lub uniwersytetu

Absolwenci szkół średnich mogą, jak już wspomniano, kontynuować edukację w ramach studiów. System szkolnictwa wyższego w Ukrainie obejmuje:

- tzw. studia krótkie, przeduniwersyteckie (dyplom młodszego licencjata)
- studia pierwszego stopnia (dyplom licencjata)
- studia drugiego stopnia (dyplom magistra)
- studia trzeciego stopnia (tytuł doktora)⁴.

³ Ministry of Education and Science of Ukraine, <https://mon.gov.ua/eng>, [dostęp: 08.07.2022]

⁴ Szerzej zob. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Higher education levels and degrees*, <https://enic.in.ua/index.php/en/educationl-system/higher-education/qualification-levels>, [dostęp: 12.07.2022]

W 2019 r. w Ukrainie została przyjęta ustawa⁵ umożliwiająca kształcenie w ramach tzw. kształcenia przeduniwersyteckiego **kończącego się uzyskaniem dyplomu młodszego licencjata, który zastąpił wcześniejszy dyplom młodszego specjalisty⁶. Obydwa dyplomy nie mają swojego odpowiednika w Polsce i w związku z tym nie mogą zostać objęte procesem nostryfikacji.** W tym przypadku trudno bowiem uznać, że kandydat ma ukończone wykształcenie wyższe porównywalne z wykształceniem uzyskanym w Polsce. Posiadane wykształcenie może zostać jednak uznane na poczet studiów pierwszego stopnia. Uznanie pozostałych dyplomów (licencjata i magistra) oraz tytułu naukowego doktora jest możliwe na podstawie umów międzynarodowych o równoważności wykształcenia lub w oparciu o przeprowadzoną procedurę nostryfikacji. Dyplomy uzyskane w Ukrainie przed dn. 20 czerwca 2006 r. uznawane są za równoważne z ich polskimi odpowiednikami, natomiast uzyskane po 20 czerwca 2006 r. wymagają potwierdzenia w drodze nostryfikacji⁷. Szczegóły dotyczące uznawalności dyplomów szkół wyższych zostały zawarte w *Praktycznym przewodniku po uznawalności wykształcenia* opublikowanym przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej⁸.

3.1.3 Kształcenie zawodowe

Kształcenie zawodowe w Ukrainie może odbywać się na różnych poziomach, które skutkują różnym poziomem wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i specjalizacji. W zależności od typu ukończonej szkoły absolwenci mogą posiadać dyplomy: wykwalifikowanego robotnika, wykwalifikowanego pracownika (odpowiedniej kategorii danej specjalizacji) lub młodszego specjalisty (np. po ukończeniu akredytowanej wyższej szkoły zawodowej). **Ze względu na to, że kształcenie zawodowe prowadzone jest przez wiele typów ośrodków i jednostek, porównanie ukraińskiego systemu kształcenia zawodowego z polskim jest stosunkowo**

⁵ Zob. *Ustawa o Edukacji Przeduniwersyteckiej*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>, [dostęp: 12.07.2022]

⁶ Szerzej na ten temat zob. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Professional prehigher education*, <https://enic.in.ua/index.php/en/educationl-system/professional-prehigher-education>, [dostęp: 12.07.2022]

⁷ Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Informacje i rekomendacje MEiN dla jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki dotyczące działań na rzecz obywateli Ukrainy i Polski w związku z wojną w Ukrainie*, Warszawa 2022, s. 12-13, [file:///C:/Users/SJO/Downloads/Informacje i rekomendacje dla uczelni - Ukraina%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/SJO/Downloads/Informacje%20i%20rekomendacje%20dla%20uczelni%20-%20Ukraina%20(1).pdf), [dostęp: 12.07.2022]

⁸ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Praktyczny przewodnik po uznawalności wykształcenia*, Warszawa 2020, <https://nawa.gov.pl/images/users/629/Ukraina-.pdf>, [dostęp: 12.07.2022]

trudne⁹. Pracodawcy, którzy chcieliby uzyskać formalne potwierdzenie kwalifikacji zawodowych posiadanych przez kandydata, powinni zwrócić się do kuratorium oświaty (poziom szkoły średniej) lub uczelni (w przypadku wykształcenia zawodowego na poziomie szkoły wyższej lub uniwersytetu). Formalności, których należy dopełnić w obu przypadkach zostały omówione w dalszej części niniejszego opracowania.

3.2 Możliwości uznania kwalifikacji zawodowych i dyplomów zdobytych w Ukrainie

Możliwość uznania kwalifikacji, świadectw i dyplomów wydanych w Ukrainie w oparciu o umowy międzynarodowe zawarte między Polską a Ukrainą uzależniona jest od daty ich wystawienia. Obowiązują umowy zawarte między Polską a Ukrainą przed dniem 20 czerwca 2006 r.¹⁰ **Nie ma umowy międzynarodowej, która regulowałaby kwestie uznawalności dyplomów wydanych po 19 czerwca 2006 r. Na podstawie zawartych umów dokumenty ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych uzyskanych na terenie Ukrainy przed 20 czerwca 2006 r. mogą zostać uznane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami¹¹, wyjątek stanowią dyplomy tzw. zawodów regulowanych np.: lekarzy, stomatologów, farmaceutów, pielęgniarek, położnych, lekarzy weterynarii i architektów.** Uznanie tych ostatnich¹² oraz wszystkich pozostałych dyplomów uzyskanych po 19 czerwca 2006 r. możliwe jest jedynie w oparciu o procedurę nostryfikacyjną. Uznanie

⁹ Poszczególne typy szkół i ośrodków prowadzących kształcenie zawodowe zob. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Vocational Education* <https://enic.in.ua/index.php/en/education-system/vocational-education>, [dostęp: 12.07.2022]

¹⁰ 1. *Umowa zawarta między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni*, sporządzona w Warszawie dnia 11. kwietnia 2005 r.;

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20060790783>, [dostęp: 15.07.2022]

2. *Konwencja Praska o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych*, sporządzona w Pradze dn. 7 Czerwca 1972 r.;

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19750050028>, [dostęp: 15.07.2022]

3. *Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich*, podpisane w Warszawie dn. 10 maja 1974 r., <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19750040014>, [dostęp: 15.07.2022]

¹¹ Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Informacje i rekomendacje...*, *op. cit.*

¹² W oparciu o Ustawę z dn. 12 marca 2022 r. lekarze, lekarze stomatolodzy i pielęgniarki mogą otrzymać w trybie uproszczonym zgodę Ministra Zdrowia i Prawo Wykonywania Zawodu na okres 5 lat. Pełne uznanie posiadanych kwalifikacji oraz Ministerstwo Edukacji i Nauki pełne i bezterminowe Prawo Wykonywania Zawodu można otrzymać jednak w wyniku nostryfikacji.

kwalifikacji w ramach zawodów regulowanych wiąże się z koniecznością spełnienia dodatkowych wymogów¹³.

3.2.1 ŚCIEŻKA 1: Uznanie lub potwierdzenie kwalifikacji, świadectw i dyplomów przez kuratorium oświaty (szkoły podstawowe i średnie, również zawodowe)

Uznanie wykształcenia

Wykształcenie potwierdzone świadectwem szkoły podstawowej, średniej lub zawodowej wydanym w Ukrainie przed 20 czerwca 2006 r. może zostać uznane w drodze postępowania administracyjnego przez kuratora oświaty właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Dane kontaktowe kuratoriów dostępne są na stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/kuratoria-oswiaty>. **Do wniosku**

o uznanie świadectwa należy dołączyć¹⁴ oryginał lub duplikat (do wglądu) lub kopię świadectwa wydanego w Ukrainie potwierdzoną notarialnie za zgodność z oryginałem.

W wypadku, gdy świadectwo nie zawiera informacji o przebiegu kształcenia dodatkowo należy załączyć:

- wykaz ocen uzyskanych podczas egzaminu kończącego szkołę lub instytucję egzaminacyjną lub zaliczenie danego etapu kształcenia;
- wykaz przedmiotów i innych zajęć zrealizowanych w ramach danego etapu kształcenia wraz z uzyskanymi ocenami;
- informację o zrealizowanym programie nauczania dotyczącą treści kształcenia, planowanego czasu nauki i skali ocen;
- informację o uzyskanych uprawnieniach do kontynuacji nauki na odpowiednim poziomie w systemie edukacji, w którym wydano świadectwo¹⁵.

Wyżej wymienione dokumenty uzupełniające powinny być wydane lub potwierdzone przez szkołę, instytucję edukacyjną lub władze oświatowe Ukrainy. **Wszystkie dokumenty dołączone do wniosku o uznanie wykształcenia powinny zostać złożone z tłumaczeniem na język polski** dokonany lub poświadczony przez:

¹³ Szerzej zob. podrozdział niniejszego opracowania poświęcony zagadnieniu uznawania kwalifikacji zawodów regulowanych.

¹⁴ Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Uznanie lub potwierdzenie wykształcenia decyzją kuratora oświaty*, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/uznanie-lub-potwierdzenie-wykształcenia-decyzja-kuratora-oswiaty>, [dostęp: 17.07.2022]

¹⁵ *Ibidem*

- tłumacza przysięgłego¹⁶ (lista tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości dostępna jest na stronie: <https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search.html>; w wyszukiwarce należy wybrać język) lub
- konsula Rzeczypospolitej Polskiej, właściwego dla Ukrainy lub państwa, na którego terytorium lub w którego systemie edukacji wydano świadectwo lub
- akredytowaną w Rzeczypospolitej Polskiej placówkę dyplomatyczną lub konsularną Ukrainy lub państwa, na którego terytorium lub w którego systemie edukacji wydano świadectwo.

Kurator oświaty może wyrazić zgodę na przedłożenie tłumaczenia dokumentów dokonanego przez inny podmiot, jeśli ich przetłumaczenie przez wyżej wymienione podmioty nie jest możliwe.

Potwierdzenie wykształcenia

W sytuacji, gdy przedłożenie kompletu dokumentów, które są niezbędne do uznania wykształcenia nie jest możliwe, kuratorium oświaty może przeprowadzić postępowanie potwierdzające posiadane wykształcenie¹⁷. Na stronach Ministerstwa Edukacji i Nauki wyraźnie wskazano grupy osób, które mogą ubiegać się o potwierdzenie wykształcenia:

- osoby posiadające status uchodźcy, pozostające pod ochroną uzupełniającą, posiadające zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną uchodźcy lub osoby znajdujące się pod ochroną uzupełniającą
 - ➔ mogą złożyć wniosek do Mazowieckiego Kuratora Oświaty, zalecany jest wcześniejszy kontakt
- osoby poszkodowane w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych
 - ➔ mogą złożyć wniosek do kuratora oświaty właściwego dla miejsca zamieszkania, zalecany jest wcześniejszy kontakt, dane kontaktowe kuratoriów dostępne są na podanej już wcześniej stronie Ministerstwa Edukacji i Nauki: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/kuratoria-oswiaty>.

Do wniosku o potwierdzenie wykształcenia należy załączyć następujące dokumenty wraz z tłumaczeniem na język polski (kwestia wymogów dotyczących tłumaczenia została omówiona w części niniejszego opracowania poświęconej uznaniu wykształcenia przez kuratorium oświaty):

¹⁶ Osobę wpisaną przez Ministra Sprawiedliwości na listę tłumaczy przysięgłych lub zarejestrowaną jako tłumacz przysięgły w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim EFTA – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub państwie członkowskim OECD.

¹⁷ Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Uznanie lub potwierdzenie...*, *op. cit.*

- oryginał lub duplikat świadectwa lub
- wykaz ocen uzyskanych podczas egzaminu kończącego szkołę lub instytucję egzaminacyjną lub zaliczenie danego etapu kształcenia lub
- wykaz przedmiotów i innych zajęć zrealizowanych w ramach danego etapu kształcenia wraz z uzyskanymi ocenami lub
- informację o zrealizowanym programie nauczania dotyczącą treści kształcenia, planowanego czasu nauki i skali ocen lub
- informację o uzyskanych uprawnieniach do kontynuacji nauki na odpowiednim poziomie w Ukrainie lub państwie, w którego systemie edukacji wydano świadectwo lub
- inne dokumenty pozwalające w pośredni sposób określić poziom wykształcenia, uzyskane kwalifikacje zawodowe lub zatrudnienie, odbyte staże lub praktyki
- oświadczenie wnioskodawcy o posiadanym wykształceniu, ukończonych szkołach, instytucjach edukacyjnych lub etapach kształcenia
- oświadczenie wnioskodawcy dotyczące podanych informacji wymienionych wyżej lub dokumenty je potwierdzające
- dokument potwierdzający prawo pobytu w Polsce¹⁸.

3.2.2 ŚCIEŻKA 2: Nostryfikacja lub potwierdzenie kwalifikacji i dyplomów przez uczelnię (wykształcenie wyższe)

Kwestię uznania dyplomów studiów ukończonych za granicą reguluje w Polsce ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z 20 lipca 2018 r.¹⁹: „Dyplom ukończenia studiów za granicą może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego”²⁰. Tak jak wspomniano wcześniej umowa tego typu nie została zwarta między Polską a Ukrainą. Istnieją dwie możliwości uznania wykształcenia wyższego i uzyskanych kwalifikacji zawodowych. Osoby, które posiadają dyplom ukończenia studiów w Ukrainie i które chciałyby posługiwać się nim na terenie Polski muszą dokonać jego nostryfikacji. Natomiast obywatele Ukrainy, którzy nie posiadają dyplomu ukończenia studiów, mają możliwość złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania o potwierdzenie ukończenia studiów na określonym

¹⁸ *Ibidem*

¹⁹ Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Dz. U. 2018, Poz. 1668, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668>, [dostęp: 20.07.2022]

²⁰ *Ibidem*, Art. 327

poziomie²¹. Zarówno postępowanie nostryfikacyjne jak i postępowanie o potwierdzenie ukończenia studiów przeprowadzane jest na wniosek zainteresowanej osoby. Postępowanie może przeprowadzić uczelnia posiadająca jedną z trzech kategorii naukowych: A+, A lub B+, w dyscyplinie, której dotyczy wnioski. Wykaz uczelni wraz z posiadanymi przez nie kategoriami dostępny jest na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Po przeprowadzeniu postępowania wydawane jest zaświadczenie. Postępowanie objęte jest opłatą, której maksymalna wysokość wynosi 50% wynagrodzenia profesora. Uczelnia może określić tryb i warunki zwolnienia z opłaty²².

Procedura nostryfikacyjna

Przeprowadzenie nostryfikacji jest możliwe w przypadku, gdy wnioskodawca posiada dyplom ukończenia studiów. Do wniosku o wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego należy załączyć:

- dyplom ukończenia studiów
- dokumenty, które pozwolą ocenić przebieg studiów, uzyskanych efektów uczenia się i czasu trwania studiów
- dokument (świadcstwo, dyplom lub inny dokument), na podstawie którego dana osoba została przyjęta na studia
- oświadczenie o miejscu i dacie urodzenia²³.

Wymienione wyżej dokumenty mogą zostać złożone w formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez uczelnię przeprowadzającą nostryfikację. Po przeprowadzeniu oceny formalnej wniosku uczelnia może zażądać od wnioskodawcy przedłożenia tłumaczenia zwykłego tych dokumentów na język polski. W szczególnie uzasadnionych przypadkach uczelnia może również zażądać tłumaczenia przysięgłego. Rada nostryfikacyjna nie może żądać przedłożenia innych dokumentów niż wymienione wyżej. W przypadku, gdy w postępowaniu nostryfikacyjnym stwierdzone zostaną różnice w programie studiów, efektach uczenia się lub w czasie trwania studiów wnioskodawca może zostać zobowiązany

²¹ *Ibidem*

²² *Ibidem*

²³ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz w sprawie potwierdzenia studiów na określonym poziomie, Dz. U. Poz. 1881, § 2, Pkt. 2, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001881/O/D20181881.pdf>, [dostęp: 20.07.2022]

przez uczelnię do złożenia określonych egzaminów i/lub odbycia praktyk zawodowych. Informacja o wystąpieniu różnic (wraz z wyjaśnieniem czego one dotyczą), a także o konieczności zdania egzaminów i/lub odbycia praktyk zawodowych powinna zostać przekazana w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem. Proces nostryfikacji może trwać maksymalnie 90 dni od dnia złożenia wniosku spełniającego formalne wymogi. Do terminu 90 dni nie wlicza się okresu czasu wyznaczonego na przedłożenie tłumaczenia dokumentów oraz złożenia egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Po zakończeniu postępowania nostryfikacyjnego uczelnia dokonuje uznania lub wydaje odmowę uznania dyplomu ukończenia studiów w Ukrainie za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu. Wnioskodawca może odwołać się od rozstrzygnięć i decyzji podjętej przez uczelnię nostryfikującą²⁴.

Potwierdzenie ukończenia studiów na określonym poziomie

Osoba, która nie dysponuje dyplomem ukończenia studiów może złożyć w wybranej uczelni wniosek o potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie. O potwierdzenie może ubiegać się osoba, która:

- uzyskała status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą
- posiada zezwolenie na pobyt czasowy²⁵.

Do wniosku należy załączyć następujące dokumenty poświadczające:

- ukończenie studiów
- zaliczone zajęcia i uzyskane oceny
- złożone egzaminy
- uzyskane kwalifikacje lub uprawnienia zawodowe
- odbyte praktyki lub zatrudnienie
- uzyskanie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub zezwolenie na pobyt czasowy
- oświadczenie o ukończeniu studiów, o których potwierdzenie ubiega się
- oświadczenie o miejscu i dacie urodzenia²⁶.

²⁴ Por. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/informacje-dla-uczelni/nostryfikacja-dyplomow>, [dostęp: 20.07.2022]

²⁵ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 28 września 2018 r., op. cit., § 9

²⁶ *Ibidem*

Podobnie jak w przypadku procesu nostryfikacji dyplomu studiów dokumenty mogą zostać złożone w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez uczelnię przeprowadzającą postępowanie. Datą rozpoczęcia postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie jest dzień doręczenia wniosku uczelni potwierdzającej. Po przeprowadzeniu oceny formalnej wniosku uczelnia może zażądać od wnioskodawcy przedłożenia tłumaczenia zwykłego tych dokumentów na język polski. W szczególnie uzasadnionych przypadkach uczelnia może również zażądać tłumaczenia przysięgłego. Uczelnia nie może żądać przedłożenia dokumentów innych niż wyżej wymienione. Także i w tym wypadku, gdy stwierdzone zostaną różnice w programie studiów, efektach uczenia się lub w czasie trwania studiów wnioskodawca może zostać zobowiązany przez uczelnię do złożenia określonych egzaminów i/lub odbycia praktyk zawodowych. Uczelnia potwierdza lub odmawia potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku, który spełnia wymogi formalne. Do terminu 90 dni nie wlicza się okresu czasu wyznaczonego na przedłożenie tłumaczenia dokumentów oraz złożenia egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania się od decyzji²⁷.

3.2.3 ŚCIEŻKA 3: Zawody regulowane

W Polsce istnieje ponad 350 zawodów regulowanych, do których należą przykładowo: lekarz, stomatolog, logopeda, psycholog, farmaceuta, fizjoterapeuta, pielęgniarka, nauczyciel, inżynier i technik. Baza zawodów regulowanych dostępna jest na stronie Komisji Europejskiej²⁸. „Zawód regulowany jest zespołem czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymogów określonych w przepisach dane państwa członkowskiego UE. Każde państwo członkowskie UE samodzielnie decyduje o uregulowaniu dostępu do zawodów.”²⁹ Przepisy obowiązujące w Polsce obligują każdą osobę, która chciałaby podjąć pracę w zawodzie regulowanym do dokonania nostryfikacji

²⁷ *Ibidem*

²⁸ European Commission, *The EU Single Market. Regulated professions Market*, https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs&id_country=23&quid=1&mode=asc&maxRows=* \l "top" [dostęp: 20.07.2022]

²⁹ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Zawody regulowane*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/podjecie-pracy-w-polsce/zawody-regulowane>, [dostęp: 21.07.2022]

posiadanego dyplomu³⁰ oraz do uzyskania odpowiednich uprawnień zawodowych³¹. Uznanie dyplomu otrzymanego w Ukrainie za równoważny z dyplomem uzyskanym w Polsce jest więc pierwszym krokiem i daje podstawy do ubiegania się o uzyskanie uprawnień zawodowych. W tym wypadku osoba chcąca wykonywać swój zawód musi spełnić dodatkowe wymagania i uzyskać zgodę na wykonywanie zawodu. Ze względu na dużą liczbę zawodów regulowanych (ponad 350) w niniejszym opracowaniu nie jest możliwe wskazanie wszystkich możliwości i gremiów, które wydają decyzje o uznaniu kwalifikacji i przyznają prawo wykonywania zawodu regulowanego. Niezbędne informacje ogólne zostały częściowo zawarte w części tego rozdziału omawiającej ŚCIEŻKĘ 1 i 2 uznawania kwalifikacji. Zawody regulowane objęte *Ustawą z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* zostały omówione poniżej.

Ustawa z 12 marca 2022 r.³² przewiduje pewne ułatwienia dla obywateli Ukrainy odnośnie następujących zawodów regulowanych: lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki, położnej, psychologa, pedagoga, nauczyciela (pomocy nauczyciela). Od 24 lutego 2022 r. lekarze i lekarze dentyści, pielęgniarki i położne, obywatele Ukrainy, mogą uzyskać warunkowe prawo wykonywania zawodu na okres 18 miesięcy. Szczegółowe informacje dostępne są na stronach Ministerstwa Zdrowia³³.

Obywatele Ukrainy mogą zostać zatrudnieni jako psychologowie i pedagodzy w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz placówkach wsparcia dziennego za zgodą wojewody oraz odpowiednio starosty lub marszałka województw (szczegółowe warunki zostały podane w Art. 27 *Ustawy z 12 marca 2022 r.*³⁴). W roku szkolnym 2022/2023 możliwe jest również zatrudnienie obywateli Ukrainy na stanowisku pomocy nauczyciela, jeśli posiadają „znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym

³⁰ Zob. szerzej na ten temat w części niniejszego opracowania omawiającej kwestię nostryfikacji dyplomów.

³¹ Ze względu na dużą liczbę zawodów regulowanych (ponad 350) w niniejszym opracowaniu nie jest możliwe wskazanie wszystkich możliwości i gremiów, które wydają decyzje o uznaniu kwalifikacji i przyznają prawo wykonywania zawodu regulowanego. Niezbędne informacje ogólne zostały częściowo zawarte w części tego rozdziału omawiającej ŚCIEŻKĘ 1 i 2. Zawody regulowane objęte *Ustawą z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* zostały omówione poniżej. Dodatkowo w rozdziale zatytułowanym Jak zatrudnić pracownika

³² Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 12 marca 2022 r...*, *op. cit.*

³³ Ministerstwo Zdrowia, *Praca dla personelu medycznego z Ukrainy*, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/praca-dla-personelu-med-z-ukrainy>, [dostęp: 22.07.2022]

³⁴ Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 12 marca 2022 r...*, *op. cit.*, Art. 27

do korzystania z nauki. Wymogu znajomości języka polskiego potwierdzonej dokumentem, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, nie stosuje się.”³⁵

Ustawa z 12 marca 2022r. reguluje kwestię warunkowego wykonywania zawodu obywateli Ukrainy w odniesieniu do kilku wybranych zawodów regulowanych. Dla obywateli Ukrainy istnieje zatem z jednej strony konieczność wydłużenia terminu warunkowej możliwości wykonywania zawodów regulowanych objętych wymienioną ustawą. Z drugiej strony pojawia się potrzeba rozszerzenia zakresu zawodów regulowanych i uproszczenia ścieżki uznawania posiadanych kwalifikacji. W dłuższej perspektywie konieczne jest opracowanie i wdrożenie procedur dotyczących uznania kwalifikacji i przyznania prawa wykonywania zawodów regulowanych dla osób z krajów niebędącymi członkami UE.

Informacje dotyczące prawa wykonywania zawodu, których nie reguluje Ustawa z 12 marca 2022 r. dostępne w Serwisie Rzeczypospolitej Polskiej, na stronach *Usługi dla przedsiębiorcy*, w zakładce *Uprawnienia zawodowe*³⁶.

3.3 Pomoc ze strony pracodawcy w uznaniu wykształcenia i kwalifikacji pracownika

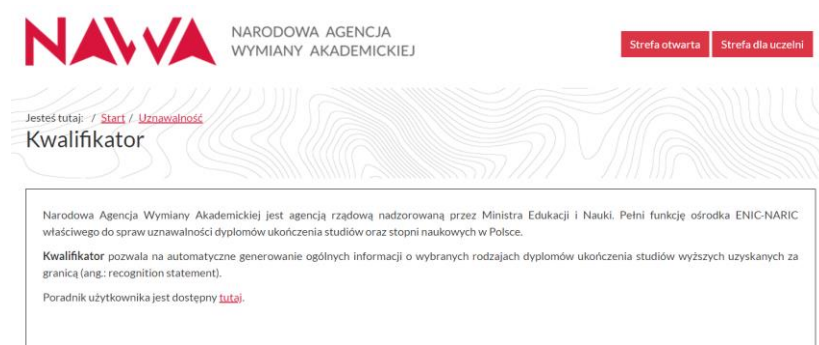
Formalności, których powinien dopełnić obywatel Ukrainy i które są niezbędne do uznania jego wykształcenia (świadectw, dyplomów) oraz posiadanych kwalifikacji zostały omówione w poprzednich rozdziałach. Pracodawca powinien ogólnie orientować się w istniejących możliwościach uznania wykształcenia oraz kwalifikacji potencjalnych pracowników z Ukrainy, by móc udzielić im niezbędnego wsparcia i skierować do odpowiedniej instytucji. Powinien również być świadomy, że zawody regulowane objęte są dodatkowymi przepisami. Pewne ułatwienia odnośnie kilku wybranych zawodów tego typu: lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki, położnej, psychologa, pedagoga, nauczyciela (pomocy nauczyciela) zostały wprowadzone Ustawą z 12 marca 2022 r. W przypadku, gdy potencjalne zatrudnienie nie dotyczy osoby wykonującej zawód regulowany decyzję o uznaniu kwalifikacji podejmuje bezpośrednio pracodawca. Może on wymagać potwierdzenia posiadanych świadectw, dyplomów lub stwierdzenia równoważności dokumentu potwierdzającego posiadane

³⁵ *Ibidem*, Art. 57

³⁶ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, *Usługi dla przedsiębiorcy. Uprawnienia zawodowe*, <https://www.gov.pl/web/gov/uslugi-dla-przedsiębiorcy>, [dostęp: 25.07.2022]

kwalfikacje z jego polskim odpowiednikiem (poszczególne procedury zostały opisane w rozdziale 3.2 niniejszego opracowania). Może także poprosić potencjalnego pracownika o przedłożenie informacji o poziomie uzyskanego wykształcenia³⁷. Pisemną informację na temat możliwości uznania w Polsce dyplomu studiów uzyskanego za granicą można uzyskać poprzez system KWALIFIKATOR lub w drodze złożenia wniosku w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Informacje wydawane są nieodpłatnie i wyłącznie w języku polskim³⁸.

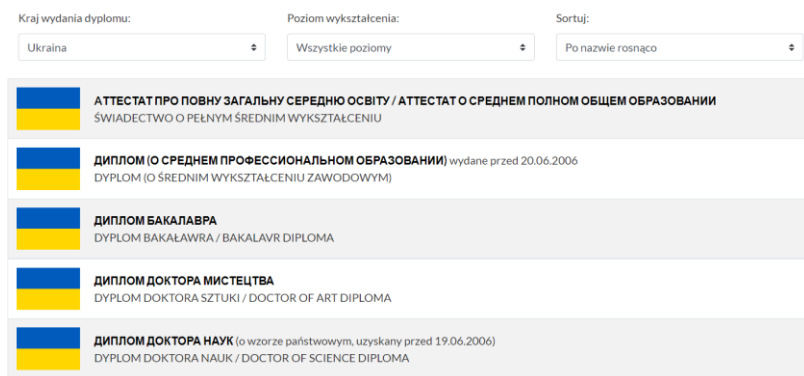
System KWALIFIKATOR jest bazą danych pozwalających automatycznie sprawdzić ogólne **informacje o wybranych rodzajach dyplomów ukończenia studiów** i ocenić poziom oraz status kwalifikacji w kraju ich uzyskania. Możliwe jest również uzyskanie informacji o możliwościach uznania dyplomu w Polsce. Rzetelność informacji potwierdzana jest elektronicznym podpisem Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Szczegółowe informacje o systemie KWALIFIKATOR wraz z instrukcją korzystania dostępne są na stronach Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej³⁹.

³⁷ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Zawody regulowane*, op. cit.

³⁸ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Wydawanie informacji o zagranicznych dyplomach*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/wydawanie-informacji-o-zagranicznych-dyplomach>, [dostęp: 25.07.2022]

³⁹ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *System KWALIFIKATOR*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/system-kwalifikator>, [dostęp: 25.07.2022]

Rysunek 2. Przykładowy widok strony systemu KWALIFIKATOR

Źródło: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, System KWALIFIKATOR, <https://kwalifikator.nawa.gov.pl/>, [dostęp: 25.07.2022]

Uzyskanie informacji o zagranicznych dyplomach możliwe jest również, jak już wspomniano, w drodze złożenia wniosku do Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Wniosek można złożyć w języku polskim lub angielskim. Do wniosku należy załączyć dodatkowo odpowiednie dokumenty (ich lista została podana na stronie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej⁴⁰), a następnie przesłać wniosek wraz z kompletem dokumentów listem poleconym na adres:

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
ul. Polna 40,
00-635 Warszawa

Obecnie informacja wydawana jest w terminie 60 dni od otrzymania wniosku wraz z kompletem wymaganych dokumentów. Wszystkie pozostałe informacje dotyczące składania wniosku dostępne są na podanej już wcześniej stronie internetowej Narodowej Agencji⁴¹.

⁴⁰ Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Wydawanie informacji...*, op. cit.

⁴¹ *Ibidem*

Bibliografia

1. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Higher education levels and degrees*, <https://enic.in.ua/index.php/en/educationl-system/higher-education/qualification-levels>, [dostęp: 12.07.2022]
2. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Professional prehigher education*, <https://enic.in.ua/index.php/en/educationl-system/professional-prehigher-education>, [dostęp: 12.07.2022]
3. ENIC UKRAINE, National Information Centre of Academic Mobility, *Vocational Education*, <https://enic.in.ua/index.php/en/educationl-system/vocational-education> [dostęp: 12.07.2022]
4. Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Informacje i rekomendacje MEiN dla jednostek systemu szkolnictwa wyższego i nauki dotyczące działań na rzecz obywateli Ukrainy i Polski w związku z wojną w Ukrainie*, Warszawa 2022, [file:///C:/Users/SJO/Downloads/Informacje i rekomendacje dla uczelni - Ukraina%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/SJO/Downloads/Informacje%20i%20rekomendacje%20dla%20uczeln%20-%20Ukraina%20(1).pdf), [dostęp: 12.07.2022]
5. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Praktyczny przewodnik po uznawalności wykształcenia*, Warszawa 2020, <https://nawa.gov.pl/images/users/629/Ukraina-.pdf>, [dostęp: 12.07.2022]

Strony internetowe

1. European Commission, *The EU Single Market. Regulated professions Market*, [https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs&id_country=23&quid=1&mode=asc&maxRows=*" \l "top"](https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs&id_country=23&quid=1&mode=asc&maxRows=*) [dostęp: 20.07.2022]
2. Ministerstwo Edukacji i Nauki, *Uznanie lub potwierdzenie wykształcenia decyzją kuratora oświaty*, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/uznanie-lub-potwierdzenie-wykształcenia-decyzja-kuratora-oswiaty>, [dostęp: 17.07.2022]
3. Ministerstwo Zdrowia, *Praca dla personelu medycznego z Ukrainy*, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/praca-dla-personelu-med-z-ukrainy>, [dostęp: 22.07.2022]
4. Ministry of Education and Science of Ukraine, <https://mon.gov.ua/eng>, [dostęp: 08.07.2022]
5. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/informacje-dla-uczeln/nostryfikacja-dyplomow>, [dostęp: 20.07.2022]
6. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *System KWALIFIKATOR*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/system-kwalifikator>, [dostęp: 25.07.2022]

7. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Wydawanie informacji o zagranicznych dyplomach*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/wydawanie-informacji-o-zagranicznych-dyplomach>, [dostęp: 25.07.2022]
8. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, *Zawody regulowane*, <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/podjecie-pracy-w-polsce/zawody-regulowane>, [dostęp: 21.07.2022]
9. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, *Usługi dla przedsiębiorcy. Uprawnienia zawodowe*, <https://www.gov.pl/web/gov/uslugi-dla-przedsiębiorcy>, [dostęp: 25.07.2022]

Dokumenty i akty prawne

1. Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, Dz. U. 2022, Poz. 583, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220000583>, [dostęp: 20.07.2022]
2. Internetowy System Aktów Prawnych, *Ustawa z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Dz. U. 2018, Poz. 1668, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668>, [dostęp: 20.07.2022]
3. *Konwencja Praska o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych*, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19750050028>, [dostęp: 15.07.2022]
4. *Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich*, podpisane w Warszawie dn. 10 maja 1974 r., <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19750040014>, [dostęp: 15.07.2022]
5. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz w sprawie potwierdzenia studiów na określonym poziomie*, Dz. U. Poz. 1881, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001881/O/D20181881.pdf>, [dostęp: 20.07.2022]
6. *Umowa zawarta między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni*, sporządzona w Warszawie dnia 11. kwietnia 2005 r.;

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20060790783>, [dostęp: 15.07.2022]

7. *Ustawa o Edukacji Przeduniwersyteckiej*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>, [dostęp: 12.07.2022]

Załącznik nr 1 – wykaz projektów rekomendowanych do dofinansowania w ramach konkursu „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”

1. FUNDACJA KADR - Konkretna pomoc dla Ukrainy: nauka języka, pomoc prawna, rozwój kompetencji kluczowych, aktywizacja zawodowa.
<https://fundacjakadr.pl/>
2. NSZZ SOLIDARNOŚĆ REGION ŚRODKOWO-WSCHODNI - Praca – klucz do integracji – kompleksowy program wsparcia migrantów z Ukrainy.
<http://www.solidarnosc.org.pl/lublin/index.html>
3. URZĄD MIEJSKI W POLICACH - GMINA POLICE - Aktywna Integracja Cudzoziemców w Gminie Police.
<http://www.police.pl/>
4. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W KATOWICACH - Wsparcie cudzoziemców przez publiczne służby zatrudnienia województwa śląskiego.
<https://wupkatowice.praca.gov.pl/>
5. STAROSTWO POWIATOWE W BIELSKU-BIAŁEJ - Poznajmy się- program integracyjny powiatu bielskiego.
<https://www.powiat.bielsko.pl/>
6. POWIATOWY URZĄD PRACY W GRUDZIĄDZU - Razem możemy więcej - pierwsza edycja programu aktywizującego dla cudzoziemców na lata 2022 – 2023.
<https://grudziadz.praca.gov.pl/>
7. POWIATOWY URZĄD PRACY PIASECZNO - Aktywizacja zawodowa- integracja na lokalnym rynku pracy.
<https://piaseczno.praca.gov.pl/>
8. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W RZESZOWIE - Razem Możemy Więcej – Program Aktywizacyjny Województwa Podkarpackiego dla Cudzoziemców”.
<https://wuprzeszow.praca.gov.pl/>

9. STOWARZYSZENIE HORYZONT - Dobry Start- Aktywizacja Społeczna i zawodowa cudzoziemców przebywających na terenie gminy Ustka.
<https://stowarzyszeniehoryzont.pl/>
10. FUNDACJA NA RZECZ PSYCHOPROFILAKTYKI SPOŁECZNEJ PRO-FIL - Wspólnie dla Ukrainy!
<https://www.fundacijaprofil.pl/>
11. CARITAS ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ - Centrum Wsparcia Międzynarodowego.
<https://caritas.czyst.pl/>
12. CARITAS ARCHIDIECEZJI PRZEMYSKIEJ - Aktywizacja zawodowa cudzoziemców.
<https://caritas.przemyska.pl/>
13. CARITAS ARCHIDIECEZJI PRZEMYSKIEJ - Integracja i aktywność społeczna cudzoziemców.
<https://caritas.przemyska.pl/>
14. STOWARZYSZENIE VOX HUMANA - Witamy w Polsce 2022/2023.
<http://voxhumana.org.pl/>
15. FUNDACJA ZIELONA DOBROCZYNNOŚĆ - Aktywizacja zawodowa i społeczna
brak strony internetowej
16. STOWARZYSZENIE DLA RODZINY - Miejsce spotkania – wsparcie psychologiczne, prawne, zajęcia integracyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
<http://dla-rodziny.org.pl/>
17. FUNDACJA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ "IN SITU" - Integracja cudzoziemców z Ukrainy na terenie Dolnego Śląska.
<https://www.sokolowsko.org.pl/>
18. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W BIELSKU-BIAŁEJ - Gościnne Bielsko -Biała.
Program integracji dla społeczności ukraińskiej.
<https://www.mops.bielsko.pl/>
19. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MIŃSKU MAZOWIECKIM - Powiat Miński wspiera obywateli Ukrainy.
<https://www.pcpr-minskmaz.pl/>

20. FUNDACJA INSTYTUT WIEDZY O RODZINIE I SPOŁECZEŃSTWIE - Kierunek integracja - od kryzysu przez wsparcie do integracji rodzin uchodźców.
<https://iworis.pl/>
21. MIASTO STOŁECZNE WARSZAWA - Aktywizacja zawodowa cudzoziemców w Warszawie.
<https://um.warszawa.pl/>
22. RADA OPZZ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - Centrum Wsparcia Cudzoziemców.
<https://www.opzz.org.pl/>
23. FUNDACJA PROMOCJI NOWEJ HUTY - Dobro Wraca.
<https://fundacjanh.org/pl/>
24. FUNDACJA NAUKA DLA ŚRODOWISKA - Centrum Wsparcia Migrantów.
<https://ndsfund.org/>
25. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE - 1. Integracja na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości cudzoziemców poszukujących pracy, planujących otworzenie działalności lub już pracujących/prowadzących działalność, ale wymagających wsparcia. 2. Integracja w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego cudzoziemców
<https://www.wup.pl/>
26. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W ZIELONEJ GÓRZE - Wsparcie obywateli Ukrainy w procesie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej na terenie województwa lubuskiego.
<https://wupzielonagora.praca.gov.pl/>
27. TOWARZYSTWO POMOCY IM ŚW. BRATA ALBERTA KOŁO GDAŃSKIE - Wielokulturowy Sopot - wzmocnienie sopockiego systemu wsparcia cudzoziemców.
<https://www.bezdomnosc.org.pl/>
28. FUNDACJA „BRAT SŁOŃCE” - Kluby integracyjne dla uchodźców z Ukrainy.
<https://bratslonce.pl/>
29. STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY CARITAS - Centrum Integracji Cudzoziemców w Przemyślu.
<https://caritas.przemyska.pl/>

30. STOWARZYSZENIE ECODRIVE - Aktywizacja i integracja społeczności cudzoziemców na rzecz spójnego, bezpiecznego i tętniącego życiem miasta Bielsko-Biała.
Brak strony internetowej
31. FUNDACJA ROZWOJU REGIONALNEGO VIRIBUS UNITIS - Integracja- Praca- Nadzieja.
<https://www.unitis.pl/>
32. STOWARZYSZENIE POSTIS - Nadzieja na dobre jutro – program wsparcia uchodźców z Ukrainy.
<https://postis.pl/>
33. KLASTER INNOWACJI SPOŁECZNYCH - Śląsk - razem możemy więcej.
<https://www.klaster.org.pl/>
34. FUNDACJA INICJATYW SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH - Punkt informacji zawodowej dla Cudzoziemców.
<https://fise.org.pl/>
35. URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - Integracja w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz w wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego cudzoziemców.
<https://www.lodzkie.pl/>
36. STOWARZYSZENIE "BEZPIECZNA LUBELSZCZYŻNA" - Bezpieczny uchodźca - kompleksowa pomoc uchodźcom w zakresie ich integracji.
<http://bezpiecznalubelszczyzna.pl/>
37. KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA (KIG) - Razem możemy więcej - program wsparcia wojennych uchodźców z Ukrainy.
<https://kig.pl/>
38. URZĄD MIEJSKI GMINY OPATÓWEK - Integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa dla cudzoziemców z Ukrainy na terenie gminy Opatówek na lata 2022-2023.
<https://www.opatowek.pl/>
39. URZĄD GMINY W JELEŚNI - Program Integracyjno-aktywizacyjny Cudzoziemców w Gminie Jeleśnia.
<https://www.jelesnia.pl/>

40. CARITAS DIECEZJI ZAMOJSKO-LUBACZOWSKIEJ - S.O.S dla Ukrainy!
<https://caritas.zamojskolubaczowska.pl/>
41. POWIATOWY URZĄD PRACY W OSTRZESZOWIE - Adaptacja i aktywizacja obywateli Ukrainy na terenie Powiatu Ostrzeszowskiego.
<https://ostrzeszow.praca.gov.pl/>
42. STOWARZYSZENIE "WSPÓLNOTA POLSKA" - Podaj rękę. Pakiet pomocowy dla uczniów migrujących szkół w Polsce.
<http://www.wspolnota-polska.org.pl/>
43. STOWARZYSZENIE "WSPÓLNOTA POLSKA" - Otwarty rynek pracy – szkolenia i doradztwo dla osób z UKRAINY.
<http://www.wspolnota-polska.org.pl/>
44. EURO CONSULTING - AGENCJA ZATRUDNIENIA - Integracja na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości cudzoziemców poszukujących pracy, planujących otworzenie działalności lub już pracujących/prowadzących działalność, ale wymagających wsparcia.
<https://euroconsulting.edu.pl/>
45. FRMAC SPÓŁKA Z O. O. SPÓŁKA KOMANDYTOWO-AKCYJNA - Spotkanie – adaptacja i integracja cudzoziemców w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022 – 2025.
<https://formac.co/pl/>
46. STAROSTWO POWIATOWE W KALISZU - Razem działamy, wspieramy i pomagamy - program aktywizacji zawodowej i integracji cudzoziemców w powiecie kaliskim.
<https://www.powiat.kalisz.pl/>
47. MIASTO STOŁECZNE WARSZAWA - Integracja i aktywizacja społeczna cudzoziemców w Warszawie.
<https://um.warszawa.pl/>
48. URZĄD MIEJSKI W SKOCZOWIE - RAZEM mamy MOC – czynimy pomoc.
<https://www.skoczow.pl>

49. FUNDACJA POMOCY WZAJEMNEJ "BARKA" - Bezpieczna przystań - integracja cudzoziemców z Ukrainy uciekających przed wojną.
<https://barka.org.pl/>
50. FUNDACJA "MULTIOCALENIE" - PoMoc – jesteście z wami!
<https://multiocalenie.org.pl/>
51. FUNDACJA UKRAINA - Praca bez granic.
<https://fundacjaukraina.eu/>
52. AKADEMIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI - Centrum Wsparcia Integracyjnego.
<https://ap.org.pl/>
53. FUNDACJA IM. KRÓLOWEJ POLSKI ŚW. JADWIGI - Razem możemy więcej – Aktywni cudzoziemcy.
<http://jadviga.org/>
54. CITYSCHOOL SP. Z O. O. - Nowy dom - Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej cudzoziemców.
<https://www.cityschool.pl/>
55. CARITAS DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ - Przywrócić nadzieję.
<https://sandomierz.caritas.pl/>
56. CARITAS DIECEZJI RADOMSKIEJ - Lokalna profilaktyka społeczna.
<https://caritasradom.pl/>
57. COLOR SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA - Solidarni z Ukrainą - Wspieramy Uchodźców.
<http://www.owes.eu/>
58. LUTOLSKA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA WINDA - Wsparcie cudzoziemców przez aktywizację zawodową.
<https://www.lsswinda.pl/index.php>
59. POLSKIE STOWARZYSZENIE PEDAGOGÓW I ANIMATORÓW KLANZA - Daleko i blisko - edukacja i integracja.
<http://klanza.org.pl/>
60. FEDERACJA ORGANIZACJI SOCJALNYCH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO MAZURSKIEGO FOSA - Strefa aktywności i integracji społecznej cudzoziemców.

- <https://federacjafoza.pl/>
61. FUNDACJA OCHRONY WIELKICH JEZIOR MAZURSKICH - Nasza przyszłość - integracja społeczna Ukraińców w powiecie giżyckim.
<http://jeziora.com.pl/>
62. PRACOWNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA „POGODNA” - Z nadzieją na lepsze jutro.
Brak strony internetowej
63. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE W KIELCACH - Wzmocnienie samodzielności obywateli Ukrainy.
<https://mopr.kielce.pl/>
64. FUNDACJA NAUKA BIZNES - Nowy Start w Polsce.
<https://naukabiznes.pl/>
65. CENTRUM PROMOCJI BIZNESU - Integracja na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości cudzoziemców poszukujących pracy, planujących otworzenie działalności lub już pracujących/prowadzących działalność, ale wymagających wsparcia.
<https://cpb.rze.pl/>
66. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE KĘPNO - Integracja cudzoziemców w Powiecie Kępińskim.
<https://pcpr.kepno.pl/>
67. FUNDACJA EMIC - Pracuj w Polsce.
<https://emic.com.pl/>
68. POWIAT PŁOŃSKI - #Slava Ukraini - działania na rzecz integracji społecznej cudzoziemców legalnie przebywających w powiecie płońskim.
<https://www.powiat-plonski.pl/>
69. STOWARZYSZENIE AKTYWNYCH POLAKÓW – Aktywizacja i integracja społeczności cudzoziemców mieszkających w powiecie białskim i żywieckim.
<https://www.facebook.com/aktywni.polacy/>

70. STOWARZYSZENIE CENTRUM WOLONTARIATU - Laboratorium Integracji-Centrum Wsparcia Migrantów.
<https://wolontariat.waw.pl/>
71. FUNDACJA AKTYWNYCH MAM - AkTYwnie w przyszłość.
<https://www.facebook.com/Fundacja-Aktywnych-Mam-108750137666815/>
72. CARITAS DIECEZJI KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ - Ośrodek pomocy cudzoziemcom Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej.
<http://koszalin.caritas.pl/>
73. URZĄD GMINY KOLBUDY - Trzy powiaty – razem dla Ukrainy - program aktywizacji zawodowej i społecznej cudzoziemców w powiecie gdańskim, wejherowskim i kościerskim.
<https://www.kolbudy.pl/>
74. GMINA RAJCZA - Integracja i aktywizacja uchodźców w gminie Rajcza.
<https://rajcza.pl/>
75. GMINA PRZYGODZICE - Integracja bez granic na terenie gminy Przygodzice.
<http://przygodzice.pl/asp/start,0>
76. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W KALISZU - Aktywni na Nowo.
<http://mops-kalisz.pl/>
77. INSTYTUT PAŃSTWA I PRAWA - Integracja społeczna uchodźców z Ukrainy.
<https://panstwoprawa.org/>
78. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W KIELCACH - Świętokrzyskie na rzecz integracji i aktywizacji zawodowej cudzoziemców.
<https://wupkielce.praca.gov.pl/>
79. WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU - Pomoc dla Ukrainy - doradztwo dla uchodźców i migrantów.
<https://wuppoznan.praca.gov.pl/>
80. FUNDACJA ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ, CENTRUM SPOŁECZNEGO ROZWOJU - Razem dla Ukrainy.
<http://www.fres.org.pl/>

81. CARITAS DIECEZJI SIEDLECKIEJ - Reintegracja społeczno-zawodowa cudzoziemców.
<https://siedlce.caritas.pl/>
82. TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NIEPEŁNOSPRAWNYCH - TPN dla uchodźców z Ukrainy.
<http://www.tpn.org.pl/>
83. AGENCJA ROZWOJU MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ S.A. - Zwiększenie integracji i poziomu aktywizacji zawodowej obywateli Ukrainy w Małopolsce Zachodniej.
<https://armz.pl/>
84. AGENCJA ROZWOJU MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ S.A. - Zwiększenie integracji i aktywności społecznej obywateli Ukrainy w Małopolsce Zachodniej.
<https://armz.pl/>
85. CARITAS ARCHIDIECEZJI SZCZECIŃSKO-KAMIENSKIEJ - Wsparcie migrantów i uchodźców na terenie woj. zachodniopomorskiego.
<https://caritas.szczecin.pl/>
86. EUROPEJSKI DOM SPOTKAŃ-FUNDACJA NOWY STAW - Integracja społeczna i zawodowa uchodźców z Ukrainy.
<http://www.eds-fundacja.pl/>
87. JMM SP. Z O.O - WIELKOPOLSKIE CENTRUM PRACY / ВЕЛИКОПОЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ Projekt aktywizacji zawodowej cudzoziemców legalnie przebywających w Polsce.
<https://jmm.net.pl/>
88. FUNDACJA ADAPTACJA - W jedności siła.
<https://adaptacja.info/>
89. ŻYWIECKA FUNDACJA ROZWOJU - Integracja społeczna i zawodowa uchodźców z Ukrainy na Żywiecczyźnie.
<https://zfr.org.pl/>
90. FUNDACJA OCALENIE - Kontynuacja działań Centrum Pomocy Cudzoziemcom w Warszawie, Łodzi i Łomży.
<https://ocalenie.org.pl/>

91. CARITAS ARCHIDIECEZJI POZNAŃSKIEJ - Integracja cudzoziemców na Terenie Województwa Wielkopolskiego, ze szczególnym uwzględnieniem osób pochodzących z terenów objętych kryzysem.
<https://caritaspoznan.pl/>
92. CARITAS ARCHIDIECEZJI WARMIŃSKIEJ - Integracja w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego cudzoziemców. Punkt Pomocy Migrantom drogą do integracji społecznej.
<http://olsztyn.caritas.pl/>
93. STOWARZYSZENIE ROZWOJU ZIEMI DOBRZYŃSKIEJ - Z optymizmem w przyszłość - polsko ukraiński punkt pomocowy.
<https://www.facebook.com/StowarzyszenieZiemiaDobrzynska/>
94. CARITAS DIECEZJI ZIELONOGÓRKO-GORZOWSKIEJ - Razem dla Ukrainy.
<https://caritaszg.pl/>
95. CARITAS ARCHIDIECEZJI ŁÓDZKIEJ - Łódź dla cudzoziemców.
<https://www.caritas.lodz.pl/>
96. MARITIME CONSULTING POLAND - Aktywizacja zawodowa cudzoziemców poprzez integrację społeczną w Polsce.
<https://sailors.com.pl/>
97. FUNDACJA OKNO NA WSCHÓD - Aktywizacja obywatelska cudzoziemców w ramach Białostockiego Centrum Wsparcia.
<https://onw.org.pl/>
98. FUNDACJA POMOC MALTAŃSKA - „Moja droga do zatrudnienia” – aktywizacja zawodowa uchodźców z Ukrainy.
<https://pomocmaltanska.org/>
99. GMINA I MIASTO NOWE SKALMIERZYCE - Razem możemy więcej w Gminie i Mieście Nowe Skalmierzyce.
<https://noweskalmierzyce.pl/>
100. URZĄD MIASTA I GMINY SYCÓW - Syców - Ukraina Lokalnie.
<https://www.sycow.pl>

101. FUNDACJA "AKTYWIZACJA BEZ GRANIC" - Akademia dla Ukrainy - aktywizacja zawodowa, nauka języka polskiego.
<https://www.aktywizaciabezgranic.pl/>
102. MAŁOPOLSKI ZWIĄZEK PRACODAWCÓW LEWIATAN - Новий шанс - A new chance - Nowa szansa.
<https://www.mzp.org.pl/>
103. FUNDACJA DIALOG - Gość w Dom - aktywizacja społeczno - zawodowa cudzoziemców.
<https://fundacjdialog.pl/>
104. STOWARZYSZENIE HOMO FABER - Lubelskie Centrum Uchodźców.
<https://arch.hf.org.pl/>
105. FUNDACJA DZIEWIĘCIU BRACI - „Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie” (ang.: „a friend in need is friend indeed”).
<https://www.fundacjadziewieciubracy.pl/>
106. OPOLSKA WOJEWÓDZKA KOMENDA OCHOTNICZYCH HUFCÓW PRACY - Równi na rynku pracy.
<https://opolska.ohp.pl/>
107. CARITAS DIECEZJI ŚWIDNICKIEJ - Podajmy sobie ręce – pomoc uchodźcom z Ukrainy.
<http://swidnica.caritas.pl/>
108. CONSULTING GROUP - Jestem w Polsce!
<https://consulting-opole.pl/>
<https://bcgconsulting.pl/>
109. GMINA MILICZ - Wsparcie cudzoziemców w Gminie Milicz.
<http://milicz.pl/>
110. STOWARZYSZENIE NADZIEJA RODZINIE - Równać szanse.
<https://nadziejarodzynie.org.pl/>
111. FUNDACJA ROZWOJU „OPRÓCZ GRANIC” - Ukraińskie kobiety na polskim rynku pracy: pierwsze kroki.
<https://www.migrapolis.pl/en/>

112. POWIATOWY URZĄD PRACY W MIŃSKU MAZOWIECKIM - Integracja na rynku pracy poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości cudzoziemców poszukujących pracy, planujących otworzenie działalności lub już pracujących/prowadzących działalność, ale wymagających wsparcia.
<https://minskmazowiecki.praca.gov.pl/>
113. STOWARZYSZENIE NATANAELUM - Wsparcie adaptacji społecznej i zawodowej matek uchodźczych z Ukrainy objętej wojną.
<https://www.natanaelum.pl/>
114. FUNDACJA "POTRAFISZ POLSKO" - Wsparcie dla uchodźców w zakresie asymilacji i znalezieniu pracy.
<https://www.potrafiszpolsko.net.pl/>
115. URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - Integracja w społeczeństwie poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości cudzoziemców poszukujących pracy, planujących otworzenie działalności lub już planujących, prowadzących działalność, ale wymagających wsparcia.
<https://www.lodzkie.pl/>

